

Czíklo 44.
30. ołtobra.

Pomhaj Bóh!

Létnik 14.
1904.

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócy
Napoju mbeny
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Préz spař mérny
Čerstwość da.

Njech ty spěwaš,
Swérne dželaš
Wśedne dny;
Dzeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ci khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrěw će!
F.

Serbiske njedželske łapjeno.

Wudawa żo kóždu żobotu w Ssomołerjez knihiczhczeri w Budyschinje a je tam sa schwörtlētni pschedplatu 40 np. dostacż.

22. njedžela po świątej Trojizy.

1. Tim. 1, 18. 19.

Bawoł tehdom w Romje ręczesche po waschnju wojetstwa. Pschetoż Romski stat běsche wojerſki. Tało wojerſki wñschšci wón śwojego Timotheja napomina, so by tež dobre wojerſtwo wjedł. Jego słowo mějmy psched wocżomaj:

Wjedź dobre wojetstwo!

1. W rycerſkej wérje;
2. w krutej śwēdomliwosczi.

1. W rycerſkej wérje. Bola wjele kschesczijanow wobsteji kschesczijanstwo se śamych słowow, ale taż khetssje je nusne prawe kschesczijanstwo wopokaſacz, woni wotpadaju. W dobrych dnjach maja rjane słowa na jasyku, ale hdź je trjeba, w czerpjenju wutracż, potom je konz s kschesczijanskej śylnoſcžu. Schtóż chze rycer wérzy bycz, dyrbi śwojemu wójwodze śwérnoſcž blubicz, taż wojał pod khorhovju, a potom dyrbi smužicze sa nim krocžicz a niz woſlabnycz a jeho saprécz taż Pětr. Schtóż wéri, dyrbi żo Jezuža džeržecz a żo nježmē psches nicžo wot nježo dželicz dacż.

Tak dyrbi rycer wérzy do przedka krocžicz, wobčežnoſcžom żo bojecz nježmē, wjele bōle dyrbi je rad pschedwinycz. S taſkej samozitej wérzy běsche Abraham s wózneho kraja wuczahnył a s taſkej krobilej wérzy pschiwsa żohnowanie, so budże jeho śymjo żohnowane.

A s taſkej smužitej wérzy je Pawoł jako mižionar mjes pohanow czahnył hacż do Roma, a s taſkej krobilej wérzy je Luther żwój skutk zapoczął!

Prawa smužitoſcz pak dyrbi żo tež wopokaſacz w czerpjenju. Kajki rycer je żo Hiob, je żo Davit w czerpjenju wopokaſał! Tak je wožebje Khrystus w śwojim czerpjenju s wérzy do luboſcze śwojego Wótza móz k pschedwinjenju czerpał.

Pobrachuje-li tebi wéra abo je źlaba a sprózna, potom je ſrudny wuhlad, pschetoż japoschtol praji, so tajzy na wérje lódż roſſlamaju — t. r. do ſadwelowanja padnu. Duz wjedź dobre wojetstwo

2. w krutej śwēdomliwosczi. Runje wot wojała żo kruta śwēdomliwoscž žada. Czi, kotsiz ſu nam wo wojetstwoje pižali, wusběhuja, so je śwēdomliwoscž kħwalba a pycha wójska. Tež wot tych, kiž ſa Khrystużom du, żo wona žada. Tež japoschtol ſam wo ſebi praji, so ſa tym ſteji, so by měs dobre śwēdomliwije.

K dobremu wojetstwu a rycerſtu kħusħha kruta śwēdomliwoscž. Hdź kschesczijan pschi wschēdnym ſamo-pruhowanju někajke pschehlađanje abo njeprawo widži, potom je to prawa śwēdomliwoscž, żo kħutneje ponizowacż, wo wodacż prožycz a żo nowych padow hladacż.

Psches jene s tym dyrbi bycz kruta śwēdomliwoscž w ſemiskim powołanju. Wona pak nježmē ſama ſtejceč, a prěnje je, so w duchownym śwoju pschiħluſħnoſcz dopjelnisch. Schtóż pak na śwēdomliwosczi pobrachowacż da, temu

żo snutskownje a swonkownje kódź rošlama a njemóże jako czeſzny muž placziež ani psched Bohom ani psched śwětom, ale budže ſ hańbje.

Psched tym swarnuj naž luby Kneže a Božo! Hamjeń.

Na reformažijski świedžen.

(Jan Menher*)

Hlóš: Jed'n twjerdy hród —.

O Jesu, ſwojoh' stadla by
Ty jeńčka werna hlowa;
My do tebje ſo khowam
Kaž holb ſo w ſkale khowa.
Nam ty tež ſkala by;
Duž bjes strachosće bym,
Hacž ſwět tež roſpadnje
A na ſrudi wſchón dže.
Sdžerž pschi ſebi naž, Khryscheče!

Njech twoje móležke ſtadleschko
Te tebi porucžene;
Njech mjes ſobu a ſ tobu ſo
Pschez' nam'ka ſjednocžene.
Sdžerž hlowo, kſečezenizu,
Tež wjeczer Kneſowu
Pschez' čiſtej, Kneže, ſam;
Haj, ſ ſbóžnom' troſchtej nam
Hacž do kónza jej ſkhowaj.

Nam pomhaj, ſo ſo wobſtajnje
Czi ſ blužbje namakam,
A ſo my ſwětko ſbóžnoſće
Sſej ſwěru ſwěcicž dam
Tu ſ wérnej poſkuſe
A ſ prawej dowérje,
Tak hréchi puſchczim,
Sſo tebi ſwjeczim
Kaž ſaleži ſo twojim.

Njech my ſa twoje hlowo wſchat
Nad wſchitko woprujem;
Cziń kroblých, wjeſelých naž taſ,
So wſchón kſiž pschenjeſhem.
Daj nam tež wobſtajnoſć,
So wjeſle ani ſkocž
Naž dželicž njemóža,
Hacž my džeń dobheža
Tam ſwjeczim ras ſ tobu.

* Jan Menher narodži ſo 1658 w Jamnowje, hdžez bě jeho nan knieži ſaſtojniki. Po dokonjaných ſtudijach je wón najprjedy we Luežu a potom w Hauswaldze poſla Biſtopiz ſ duchownym był, na čož ſo jako tajki do Kemiňky poſla Bjernacziz pschedydl, hdžez 38 let doſlo jako farař ſluſkowasche a 1734 wumrje. Wón bě tež ſławny ſpěvat duchownych kherluſchow a pěſnjeſche mjes druhim po wſchém evangeliſtm kſečežianſtwje ſnaty a radu ſpěwaný kherluſch: „Hdy bych ja ſ tawſynt jaſylami“ atd., kotryž Pětr Kern, 1698 w Nadžanezech rođeny a 1748 jako diaconus w Zbytalu ſemirjeti, do kherbſteje rěče pschedyži. Pschi ſlădnoscži poſhwyczenja wobnowjenego Božeho doma w Klétnom, na Michała t. I. wotmęteho, bu psches nadobnu darmiwoſć ſ Kneſa ſ Tena ſpěwarzej ſpomnjenego kherluſcha, Janej Menheri, w bliſtoſci Jamnowſkeho hrodu a to na tym měſtne, hdžez něhdý jeho narodny dom ſtejeſche, wopominjeniſla taſla ſ karrariſkeho marmora dželana, do parkowej murje ſ pschedyprawnej ſwiatocžnoſciu ſaſadžena.

Sſo ſmil nad ſwojim kſečežianſtwom
A pschedy ſtadlo ſwoje;
Budź ty ſam jemu ſ bědžerjom,
So ſawoſtanje twoje.
Ach poſhorschenja ſdal
A njepſhczelow ſwal,
Tež wobrocž bjesbóžnoh'.
A roſlemi hordeho;
Cziń, Kneže, kónz wſchej nuſh.

O Jesu, tebje prožym
W twojim lubym mjenje:
Naž wužlych, wſcheho ſmilny ty,
Rjekn̄ haj na poſdychnjenje.
Sſyli ty Jesuš mój,
Dha bym tež, Jesu, twój.
Ach, ſdžerž, ſchtož ſlubich nam,
A spožej, ſo tu a tam
Czi čeſcž a kſwalbu dam!

Psched. Jurij Žitawſki.

Tón Kneſ je bliſko.

Kneſ tajny zyrkiwiſki radžicžel ſuperintendent D. theol. Paňk w Lipsku je delnjolužiſki ſſerb a byn něhduscheho redaktora „Bramborſkeho ſerbſkeho Zaſnika“, knjeſa fararja Paňka w Deschnju. Wón bě najprjedy farař w Skjarboſču, bu jako duchapołny predař do Barlina a wottam ſa naſlēdnika klawneho Dr. Ahlfelda do Lipska powołany, hdžez wón hiſcheze ſ wulfim žohnowanjom ſa Bože kraleſtwo ſkukuje. We ſwojich kraſnych prědowanjach wo ſčenju ſwiateho Mateja wón ſlědowazh podawſ ſowjeda:

„Te to nětko ſkoro dwazeči lět, jako jedyn džeń w Barlinje liſt dostač wot jeneho mi zjle zuſeho barona w Rusſeji. Wón w nim pižaſche, ſo je něhdý jako ſtudent w Barlinje poſla jara čeſcžomneje ſwójby bydlil a ſo tej ſamej kóždy čaž džakownu wutrobu wobarnuje; psched krótſim paſ je blyſchal, ſo ſo jejenie ſce džowazh ſpomnjenje ſwójby jara hubjenje wjedže, haj ſo je wona hacž na kromu ſtaženja dōſchla. Wón proſchesche, ſo džayl ſo ja tola dufchepaſthiſzy wo nju prázowacž. W liscze ležachu 100 rublow. Po někotrych čežkotach ſo mi poradži, ſpomnjenu holežku w jenym ſ najnjeđuſniſiſtich domow namakaz; tam běſche ſebi wona w jenym bydle ſadneho twarjenja ſchwórtu džel kuchenje wotnajała, na měſtnoſći runje dožahazh ſa ložo a ſtols. Na ſtolsu ſedžesche wona, proſče psched ſo hladajo, kaž žaſoſcepoſna podoba. Nad ložom wiſaſche mały wobras duchowneho, kotryž běſche ju něhdý konfirmiroval. Po kſhurnje na mnje hladasche, jako ſaſtupich; hiſcheze po kſhurniſcho, hdžez ſ njej rěčecž pocžach; ſaſaſle a ſ krótka mi wotmolwjeſche; ja njebeč ſo jej poſnač dāl. Skónežnje ſo ju wopraſhach, hacž wěſteho barona N. N. njeſnaje. Sſwětly blyſchcz pschedecži jejne woblicžo, wona pocža mjeſchha bywacž a mi wo ſwojim žiwenju poſjedacž, a wo tym njeurjeknithm hubjeniſtvoje, do kotrehož bě ſapadnyla, a ſo je runje ſ twjerdemu wobſamknenju dōſchla, ſebi žiwenje wſacž. Tež na moju napschedorěcž wona pschi ſwojim wuprajenym pschedewſacžu wosta. Duž jej prajich, ſchtó bym. Bě to njeđzela Invokavit ſ evangeliom Mat. 4, 1—11. Ža ju poſkaſowach na teho w puſcžinje ſpýtowaneho a na jeho wotmolwjenje: „Sběhn̄ ſo wote mnje, ſatanje!“; ſ nim dyrbi tež wona ſatanskej myſli božmje rjez, a ſmě teho wěſta bycž, ſo Bóh tež jej jandželov poſčeze, ſotſiž jej klužicž ſměja. Pschi tym mučjezech tón liſt a te 100 rublow ſ dýbſala. Sſyli ſonjachu ſo jej psches wurudžene woblicžo, a jako mój na to hromadže pschi ložu klecžachmoj a ſo modlachmoj, dha běſhu woprawdze

jandželjo w tej czémnej komorje, a jandželjo wježelachu ſo w njebjegach nad wutrobu, kotaž bu wot ſkaženja wumozena, a Boži jandželjo ſu tule wutrobu wot teho dnja wobarnowali, ſo je ſwérne, ponižne a džakowne džeczo Bože wostała hacž na dženžiſchi džen. Wot teho čaſha ſem wona ženje w tych wſchelakich zyrlwjach Barlina njeprachowasche, w kotrychž mějach po rjadu evangeliom predowacž, a hiſcheze pschezo mi wona w ſwojich listach wobkruežuje, ſo na tamnu hodžinu ženje njeſabudže".

F.

S uožy do ſwětla.

Stare, hiſcheze njevočiſchežane powjedańčko Žana Bórkę.
(Pokraczowanje.)

IV. Hiſcheze hōrſho.

Alle jich kónz hiſcheze njebe. Zóž běſche k jenemu turkowſtemu měſtej pschi morju dojela a jeje roſkasowar da ſtwinz ſwupuſchecž, ſo býchu ſebi wody k pižu nabrali a hladali, hacž njeſehlo ſo něchtu rubjených roſpschedacž.

Po khwili pschińdze do ſaparijeneje ſtwizy lódžiny knjes a ſa nim knjes ſ dwěmaj ſwojich wotrocžkow. Tón ſej najwjetſche tsi wubra, a wotrocžkaj dyrbjeschtaj je hromadu ſwjasacž kaž hermanski ſkót. Nječeji rót njebož ſwuprajecž, ſchto wbohe pschedate čujachu. A tež wbohe pschihladowarſki wſchě ſ bołosnej myſlu ſame pschi ſebi prajachu: „Hdyha ſo na naž dónđe? Hdyha budžemž my pschedate? Do čejich rukow my pschińdžemž?“ — Bóle morwe hacž žive dachu ſo pschedate wohidnemu wotrocžkej ſ džerh čahmecž. Tich četwjenie wocži běſchtej plakanja ſpróznej a ſyllow žanhch wjazý njeſejachu. Kaž ſo jehnjata k rěſu čerjja, bojoſče poſne psched pſom, taž ſo wone ſ haſchatym wóczkom ſe ſmjerdzatej ſtwizy dachu druhemu wotrocžkej hnacž. Tich ſupz ſe ſpokojenym woblicžom ſa nimi pomalu ſtupasche. Wón ſebi myſlesche: Njech jenož te blédžata někotre njeđele w dobrej jědži a čiſtym žiwenju poměju, potom chzu je nahladniſche hinač pschedacž, hacž ſym je ſupil. Sa nim ſtupasche jich pschedawat wježely, ſo bě taž rucze a droho doſcž někotre wotbyl. — Bórkę ſa tym někoti mloždi wotrocžy pschiſchedſhi ſ czeńkimi ale twjerdymi ſwjasakami wſchě naļojene jenu ſa druhi ſwjasachu. Wone ſe wſchěmi ſtawami tſchepjetajo na ſo hladachu, pschi ſebi myſlo: ſym dha tež pschedate? Hdyha naž powjedu? Ššnano do hubjeńscheje džerh? — Žaneje ruka ſo njeſpjecži: hlej, ſa kóžde wobarancžko budžichu nječlowſke puki na khribjet módrjeňzow a pruſkelow nabile. Žedyn wotrocž ſa kónz přenjeho ſwjasaka pschiſti. Prénjej pschiwiaſanej pschiſka ſo ſa nim ſtupacž a taž jenej ſa druhej ſ durczkami ſ duſchateje džerh wuleſcž. Druhý wotrocžy ſ boka nich a ſa nimi džechu. Žónſkich nohi je njechachu njeſcž, jich ſtawu niz wjazý ſo hromadze džeržecž, taž běchu wſchě hlodne a lacžne, ſo lědy wjazý wo žiwenje rodžachu.

Zóžinh knjes bě ſo nabojał, ſo mohla mjes nimi hroſna khoroſež wudýriež, býchu li tajke dleje w tajkim duſchenju ſo wſcheho ſtradałe. Nje, ſo bě jemu žónſkich žel, ale ſo by psches to wo wulke pjenjesh pschiſhol. Duž dha dyrbjachu porno měſtej na ſupjelnischę ſo hicž wumycž a wurjeđicž, a ſe žiwej wodu ſwoje jaſyki wofchewicž. — Alle njech hiſcheze rjeniſche njebio ſo na nje luboſniſcho ſměwa, njech rjeniſche město ſo jim psched wocžomaj pschi, njech w rjeniſkich drastach Turkojo na móřskim brjoch ſedžo hladaja: to ſo žaneje njejima. Žow tola žana ruka njeje, kíž by ſa nju prawowacž chyžla, tu žana wutroba te wbohe njewožaruje. Samkywſchi hubu wſchě poſlednju móz naļoža, ſo njebýchu padale. Hlej, pscheſlabjena Marija ſo dyb a dyb poſlaknje, ale pohanjazh wojeſzhy bija ſurowje kóždu, kíž njemože dale ſtupacž, ſo jeje žaloſczenje druhe na nohomaj ſdžeržuje. Někotre ſu na ſmjerz

hotowe, a býchu ſnadž do hhubinu ſeſkaſale. Alle to ſu jich czwiſerjo prjedy čaſha wiedželi, duž je jena k druhej pschiwiaſana, ſo žana wotſlocžicž njemóže.

Wuprajecž njeje, taž jim běſche, jako na blač doſchedſhi ſ poſneje pičeze czerſtweje wody doſtachu. Haj, wěſče býchu ſebi ſ tej njeſwiaſanej ruku drjemjanu karancžk ſrukow dréle, taž dobre hacž ſebi běchu — njebýchu pscheſlababe k temu a bojaſne puſow býle. Wuprajecž njeje, taž derje jim czińjeſche, hdyž móžachu ſwoje pscheperjene ſtawu ſ wodu wokhódžicž a ſ nich kriwave woplusſki wotmycž. Na khwiliku bě wſcho nětčiſche horjo a pschichodne hubjeństwo ſabyte, taž derje jim bě, taž kſchewjachu ſo.

Kajli krafny dar je Boža woda! Mało to ſnajemh, mało ſo džakujemh ſa tajki Boži dar! Taž wjele khoroſcžow wuhoji! Taž womłodža ſtawu, hdyž pschińdu do czerſtweje wody! Taž husto ſo khudy lud pschehřeſhi, hdyž ſtona, ſo ničo pič nima hacž wodu! Bóh dał, ſo njetriebali naſiedžicž, ſajke to rěſate hubjeNSTwo, hdyž czerſtweje wody trādaju.

Prjedy hacž býchu ſ ſupjelnischę do lódže hnate, doſtachu wot jeneho pschewodžerja kruč kuscheneho khléba, kajliž ſo na lódžach jě. Ššnadj ženje njeběchu jim najlepſe ploidy jich plođneho kraja taž ſeſlodžile, kaž lódžniſki, we wodze womacžany khléb.

Alle to bě někto ſa nje cžim hörje. Někto bóle k ſebi pschińdžene ſkerſho čujachu, hdyž a ſchtó ſu. Š narabnym hłodom a w palatę lačnoſczi běchu prjedy wſchě myſle woſlable a poſnoſcž ſwojeje žałozneje žałozcze žana jich wutrobów nječjujeſche. Alle ſ dobywanjom noweho žiwenja roſcžesche tež nowa luboſcž k žiwenju a nowe ſtróžowanje psched pschichodnymi dnjemi jim do ſtawow bijachu. Hacž runje mjes ſobu ſej wjele prajecž nježmědžachu, dha tola na ſebi widžachu, ſchto žana w bołoszivých myſlach ſacžuwa.

Bože ſlónčko, kíž na wſchě ſlutki a njeſlutki hłada, ſo k wječoru khléſche. Žana hora ani hórfka njevobaraſche widžicž, taž ſo jeho doſhe pruhi pod ſwělhy módrym njebijom nad blyſteřzatym ſołmjenjom morja krafñachu. K ranju do kraja nuts hlaſaſche woko na ſelene runinu, ſměwate winižy, ſchtoſojoſte hory, a kerczinoſte hórfki.

Haj, wý hoſbjaze wóczka grichifich žónſkich, hladajcze nuts do zuſeho kraja! Wón je podobny na wasch wam někto taž daloki kraj waschich maczeńnych domow. Tam něhdże na hórfach pod woliowzami ſedžo waschi ſawostajeni ſylluſia wo waſ, ſwoje džowki a ſotry a njejesty. Woni roſehnacži ſu ſo k ſwojim domam wróczeli, ale wasche město běſche tam puſte. Žuni wěſif w khoroſeſtach wascheje lódže thodži a na wasche ſo troſhku ſačzeſwjenowate licžka ſaduwa. Rjany wječor, haj rjany ſo bliži, a wý ſo njechale wjeſelicž nad jeho rjanoscžu? Schtoha taž ſaržueſcze, kaž w kerfach ſabludžene džeczo, kíž wuhlada jeschejerſke hněſdo poſne jědojteho lehnidla? — A ta duſchata džera we waschej lódži wam džiwje ſtrachi do myſlow honi. Stupajcze, ſtupajcze, wbohe! Wasch cžwilowař ſo ſ krjudom ſahanja na waſ. Khwatajce, wbohe! Krjudy ſu rubate! —

Lědy běchu do ſtwizy dohnate, ſeſyda ſo jich ſpróznych najeſwjož na ſchpundowanje k wotpocžinkej abo ſnadž k ſpanju. Alle hlowy ſo jenej po druhé wjerežicž pocžinachu. Tež a tamej ſle bywasche. — Marijna cžetka bě ſo k ſemi walila ſ khoroſežu, bołoszgu. Marji bě mało hinač a tajka někajka womora ſo ji na woblicžo lehny, ſo ſo jeje njemožesche wobrōcz. — — Bórkę jebate ſony do njeje czechnicu a džiwny ſón ſo ji džiſeſche, ſo je wona lohki ptacžk, kíž ſwětlej kſchidleschzy ſběha. Wón na lódžinej najwyschſchej khoroſeſtach ſedži, ſmahuje ſ kſchidleschkomaj a wježely pscheleczki khwatajzy ſcheroke morjo a pschińdze do maczeńneje komorki. Tožo je prōſdne, duž ſlečzi na maczeńny róžowý pjeńk, kíž hewaſ

čerwjene kćenje nošy. Tón ma tři róže, ale dwě stej blédej a swjadlej. — Tak ſo ji džijesche.

Po ſuji wotzueži, ale cžežke ſvýchowanja někotrych njewužnjenych žaloſcérkow jeje wucho po cžmje cžwilowachu. Duschna cžetka njebě wjazy pſchi njej a Marja njewjedžesche, hdže ležo mjeſči abo ſtona abo po ſhwilkach ſpi. Wſchelke myžle ſo w Marijnej hlowje ſetlowachu. „Ach, hdž by tola Bóh tón Rénjes ſhmjertneho jandžela póžlal! Hdž by mje tola tón k nanej a k macžeri donježl, k Urítej a k lubymaj ſotromaj! Czi wěſče dawno wſchitzh ſ njebohim nanom pola jandželov ſedža a wjeſzele piha ſ njebjeſtich žorłow. Ach, Božo, ſmil ſo nade mnú, póſčel mi ſmjerč ſwojeho ſwjateho Šsyna a jeho ſwjateje macžerje dla! Hamjeń.“

(Pſchichodnje dale.)

Bože ſastaranje w pſchirodze.

(Poſtracžowanje.)

Schtož jene ſwérjo njerodži, lubuje druhe. Mjeřwizh hlowacžate (Wanderameisen) njenacžinja roſtlinam žaneje ſchlody, wutupja pak wulku ſyku ſchłodnych pſchekažanžow druhich rodow, ſamo hdž. Wone cžahnu w hustych cžrjodach kaž wójſko. Radý jim wobſedžer ſwoju khěžu wotewri, pſchetož ſchtož ſo jenož pod jeho wajowej tſechu je ſahněſdžilo na ſchlodnej wacžinje, pſchekažanž a dodudki, kž w tajnym ſtukowanju cžlowjekej njenadžatu ſchlodu načzinja, to wone wucžahnu, ſahubja abo k ſpěſchnemu cžekanju nuſuju. Morwý jeleń ſo wot nich tak rjenje wobhrymſa, ſo jeno koſczowz ſbytku wostanje. We pſchirodze ſu ſta mozow hotowe, morwe ſrumowacž: pſski, ſubj, paſory, kleschczaki atd.

Morwe ſwérjata ſo porědko nadeádu. Scžerb ſo ſežerje abo poſtracž. Tótko (Todtengräber), počornosth bruk ſe ſchěrofimi čerwjenožolthmi přečnými ſmuhami pſches ſhribjet, je ſwoje mjeño po ſwojim ſtukowanju doſtał. Wón hrjeba mjeřsche ſwérjata, myžche, knoth atd. zyle kaž tótko morwých. Wón pſchi tym husto jara domyſlnje ſtukuje. Pſchirodopſytnik Clairville powjeda: Žedyn rjaný mejski džen ſtupich do jeneje ſahrody pola Winterthura a wuhladach na pucžu morwu myžch, kž ſo dyž a dyž poſhibowasche. Taſo ju ſ ſiom wobrocžich, wuhladach tótku, kž bě bjesdwělnje ſe ſwojim prázowanjom, ſcžerba poſtracž, wina tuteho hibanja byl.

Wón ſo we ſwojim džele njeda mylicž, kotrež pak ſo radžicž nochžysche, dokelž bě pôda twjerdze ſteptana a ſ hrubym ſchězerkom poſypana. Na poſledk woftaji myžch ležo a běžesche khětro daloko po pucžu won. Taſo bě podarmo tam a ſem běhal, pufchěži ſo do boſa do jeneje ſahrodi. Lědy bě mjeſku pôdu wunufchliš, pſchiběža ſažo a ſpýtaſche myžch ſ drjenjom, ſtorlanjom a cžahanjom do předka pſchinjescž. Tola podarmo. Něk lecžesche ſwoju ſtronu a ja ſebi myžlach, ſo je ſo ſwojeho pſchedewſacža wſdal. Ale taſak wulke bě moje ſpodžiwanje, jaſo jeho ſa ſhwili ſ tſjomi abo ſchtyrjomi ſwojeho runjecža wróžo pſchilecžicž widžach. Kaž býchu wotrěžane měli, ſlěſechu wſchitzh hnydom pod morwe cželo a njeſechu je, hdž tež pomału, tola runy pucž do tamneje ſahrodi. Taſo tutón džiwny cželný cžah na to městno pſchiindže, hdžez bě bruk předy hrjebał, poſtracž morwu myžch. Pſchetož hľubſcho a hľubſcho ſapadowasche ſo myžch do ſemje; na poſledk pſchiindžechu wſchitzh tótzh ſažo won a ſamjetachu rychle row. S dželom lecžachu prjecž, ſ dželom ſaſeſechu ſažo do rowa. — Druhi pſchiklad, taſak ſu ſebi ſwérjata k pomožy, je tónle: Cuvier, khudh ſtudenta, bě pola hrabje ſ Herizh ſa domjazeho wucžerja poſtajeny a bydlesche ſe ſwojimi wucžomzami na Fiquainvilleſkim starym hrodže. Žedyn džen běchu te ſame na woknowe wobloženje koſhydlo powlekle a chžychu ſaſtojčku poſadnyčž, kotrež muchi lojo ſchleňzh wobleto-

waſche, na kotrež ſkónečko ſwěčesche. Sa někotre mjeřschinu bě ſo njenahladný ptacžk popadnył. Koſhydlo bě ſo woſolo jeneje nóžli ſadžernylo. Wón ſaſhkrēža a hórſy ſo zyl ſetomas ſaſtojčkow ſhromadži a ſpýtaſche jateho wumóz. Tola podarmo. Špýtowajo, ſ koſhydlem wotlecžecž, ſo koſhydlo pſchezo twjerdſcho ſadžerowasche a powjetschi ptacžkowe hoſoſče. S doboru ſo wſchitke ſaſtojčki k njeſju poſbězechu, kružowachu w powěſtje, dýrichu potom dele a pikachu ſ pýſkom do koſhydla, hacž ſo roſtorže a wužwobodžený ptacžk ſe ſwojimi towařſhem ſotbal lecžesche. To pohnu Cuviera, pſchirodniske nauki ſtudowacž. — Lamarck wiđesche, jaſo bě jene ſaſtojčze hněſdo na kruchi, runje hdž ſhysche ſancžka jeſka njeſč, ſo 10 abo 12 ſaſtojčkow ſe ſužodſtwa pſchi- lecžachu, ſ ſhwatkom nowe hněžko twarjachu a ſa poldra dnja dokonjachu. Dwě ſaſtojčzy ſamej matej hewał 8 hacž do 12 dnjow twaricž.

(Pſchichodnje ſkónečenje.)

Wſchelake ſ bliska a ſ daloka.

— Saňdženu póndželu mjeſche ſaſka evangelsko-lutherſke du- chownſtwo audijenzu pola nowego krala Vjedricha Augusta. Wot- póndželu duchownſtwo wobſtejſche ſ präsidenty a naměſtneho präsidenty evangelsko-lutherſkeho krajneho konſistorſtw, ſ pſched- ſkyd a měſtopſchedſkyd synody, ſ wobeju draždžanskeju ſuperinten- dentow a wjſchſkeho zyrkwinſkeho radžicžela Meiera ſa Lüžizu. Na naręčji, kotrež mjeſchťe präsidenta a naměſtny präsidenta konſistorſtw jeho Majestoscz jara pſchecželnje a hnadne wotmolwi a ſo ſa wutrobne ſlowa najpſchecželnjico podžakowa. A wón wobkruči ſ tym pſchecžom, ſo by to zylemu ſudej ſnajomne bylo, ſo móže evangelsko-lutherſka zyrkej tež pod jeho kralowanjom teho ſameho pſchikreža a wótneho ſastaranja wěſta bycž, kaž pod jeho wulkimi předowníkami na trónje, a ſo je wón hotowy, w jich myžli kraleſtwo wjſecž.

— Pſches nowinu to praschenje dže, hacž hrabinka Montignosa, něhduscha ſaſka krontprynzeſna, ſo ſažo do Draždžan wróči. To ſu prósne ſlowa. Wěſta wěž je, ſo ſo na to na kralowſkim dworje njemyžli a ſo je tajſe ſaſoſjednocženje po tym, ſchtož je ſo podał, cžiſče njemóžne. Pſchecž je, ſo by tež lud to ſkónečnje roſemicž chžyl.

— Saňdženu ſrjedu wodžesche 25. króč ſnjeſ ſuperinten- denta Kuring jako woſrjeſny ſchulſki inspektor woſrjeſnu wucžerſku konferenzu we Wojerezach. Pſchitomny běſche tež ſnjeſ tajny zyr- winſki a ſchulſki radžicžel Schönwälder ſ Liegniz. Kónz konferenzu ſnjeſ woſrjeſny ſchulſki inspektor ſjewi, ſo po 25 lětnym ſaſta- wanju ſwoje ſaſtojſtwo jaſo woſrjeſny ſchulſki inspektor w naſežu pſchichodneho lěta ſloži. Pſchi wobjedže wunjeſe ſnjeſ tajny radžicžel Schönwälder na ſnjeſa woſrjeſneho ſchulſkeho inspektora ſlawu, ſo jemu ſa jeho ſwěrnoſč a njeſprózniwoſč džakujo, a ſnjeſ woſrjeſny ſchulſki inspektor wunjeſe ſlawu na wucžerſtwo.

Dalíſhe dobrowólne darh ſa wbohe armenisle ſyrotu.

Njemjenovaný ſ Budyschina . . . . . 2 hr. — np.

W mjenje wbohich ſyrotow wutrobny džaf.

Gólcž, redaktor.

„Pomhaj Bóh“ njeje jenož pola ſnjeſow duchownych, ale tež we wſchěch pſche- dawařných „Šerh. Nowin“ na wſach a w Budyschinje doſtač. Na ſchitwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžiſla ſo ſa 4 np. pſchedawaju.